

INHOUD

- Attractie 9
Terriër 12
Junk 15
Mayatempel 18
Zwienden 21
Wachtkamer 25
Homevideo 28
Zwijgende samenwerking 31
Lief 34
Boomfoto 37
Sla 40
Dagelijks 43
Repelsteeltje 46
Douchegel 49
Pippi 52
Alleen 56
Hypocriet 59
Grappen 63
Iets 67
Verhaal 70
Spiegel 73
Doorzetter 76
Tic 79
Verwachting 82
Sloopkogel 85
Horoscoop 88
Kerstkaarteffect 91
Rebel 94
PAP 98
Vijand 101
Laatste hapje 104
Sukkel 107
Cruciaal 110
Taart 113
Onesie 116
Anderen 119
Afval 122
Fotowand 125
Vogelverschrikker 128
Belofte 131
Bonte smaken 134
Motivatie 137
Spullenkarma 140
Fase 143

Geldgedrag 146
Opties 149
Discrepantie 152
Vermissing 155
Hartenbreker 158
Onvergetelijk 161
Etalagepop 164
Laatste keer 167
Haten 170
Show 173
Rommel 177
Rode vlakken 180
School 183

Losser 186
Huiskamerdans 189
Voorspelbaar 192
Dagboek 195
Behoefte 198
Knap 201
Stilte 204
Waar zijn ze nu 207
Hoedje 210
Hart 213
Jongetje 216
Cirkel 219

ATTRACTIE

Begin dit jaar voelde ik me minder goed dan dat ik me nu voel.

Vroegen vrienden hoe dat kwam, dan noemde ik een van de negatieve gedachten die ik op dat moment had; dingen die begonnen met 'niet' eindigden met 'genoeg'. En daartussenin stond dan een of andere eigenschap. Het hielp mijn vrienden me te begrijpen. Maar zelf wist ik dat die concrete gedachten geen oorzaak, maar een symptoom waren van wat er aan de hand was. Dat ik bij alles wat ik zag dacht: Mooi hoor, maar ik moet huilen.

Nu wist ik óók: ik heb vaker sombere periodes. En: ik heb deze periodes vaker niet dan wel. Ik kon mijn verdriet dus objectiveren, van een afstandje bekijken, maar ik kon me er niet aan onttrekken.

'Ik ken die dips,' zei een vriendin. 'Bij mij zitten die altijd in de week voor mijn ongesteldheid, misschien moet je het eens bijhouden.'

En zo besloot ik mijn gemoed iedere dag een cijfer te geven. Week één zag er bijvoorbeeld zo uit: 5,5 – 5,7 – 6,1 – 6,6 – 7 – 6,4 – 5. Ik hield dit één maand vol, maar ontdekte geen vast patroon. Wel viel op hoezeer mijn gemoedstoestanden fluctueerden, veel meer dan ik van tevoren had ingeschat. Zou ik de cijfers in een grafiek vertalen, dan zou die de contouren van een acht-

baan hebben; zo'n grote houten die niet over de kop gaat.

Nu wordt dit beeld sowieso opvallend vaak aangehaald wanneer het over gevoel gaat. Mensen zeggen: 'Het was een rollercoaster aan emoties'. Meestal bedoelen die mensen dan dat ze iets ingrijpends hebben meegemaakt, iets binnen het spectrum: sterfgeval – badkamerverbouwning. Maar waarschijnlijk geldt het cliché óók voor het alledaagse gevoelsleven.

In mijn geval lijkt dat dus op zo'n rondreizende kermisachtbaan, met wat rustige railsdelen, een paar flinke toppen en steile afdalingen. Maar er zullen ook mensen zijn bij wie de tred van het gemoed meer wegheeft van een schommelschip: op, neer, en niets ertussenin. Weer anderen zitten constant in de Droomvlucht: het geluksniveau klimt haast ongemerkt op, langs bloemen, feeën en planeten, om uiteindelijk in één keer neer te suizen, richting een diep donker trollenbos. En dan zijn er ongetwijfeld wildwaterbaners, die het grootste deel van hun leven gezellig ronddobberen, maar soms opeens in een stressvolle stroomversnelling raken, nat worden, en vervolgens dagen, weken blijven balen omdat hun sokken niet drogen.

Ja, ons gemoed is een attractie. In die zin is het vreemd dat we elkaar dagelijks vragen hoe het gaat. Dat is of we naast een woeste achtbaan gaan staan, handen als een roepstoeter om de mond: 'Hoe gááát het?' Waarop de persoon in het eerste karretje terugroept: 'Ik ga omhóóg!' En dan: 'En hoe gaat het nu?' – 'Ik ga omláág!' – 'En nu dan?' – 'Ik ga nog steeds omláág!' – 'En nu?' – 'Nu ga ik weer omhóóóóóg!' – 'En nu?'...

Klinkt absurd. Toch is dit precies wat we doen. We hadden ook andere dingen kunnen vragen, zoals: 'Wat heb je gedaan vandaag?' Maar blijkbaar hanteren we onbewust een hiërarchie: het

actuele gemoed is het belangrijkste, handelingen en prestaties komen daarna.

Natuurlijk, zelf zijn we ook constant met ons huidige gevoel bezig. We worden hiertoe aangemoedigd door hen die prediken dat we ‘in het nu’ moeten leven. Maar relevanter, of in ieder geval verhelderder dan het heden, is het gemiddelde van het verleden. Tel ik de rapportcijfers voor mijn gemoed op en deel ik ze, dan krijg ik: een 6,9. Heel redelijk.

En zo loont het misschien om slechts selectief ‘in het nu’ te leven. Zolang ons achtbaankarretje klimt kunnen we gewoon om ons heen kijken, onze handen in de lucht gooien, ons haar laten wapperen. Maar wanneer we omlaaggaan, is het wellicht verstandiger het nu het nu te laten, en te denken aan later, aan het moment dat ons karretje met een schok tot stilstand komt, we eerst naar achteren klappen en dan naar voren, ons haar uit ons gezicht vegen, even aan onze nek voelen, en dan om ons heen kijken. Om te concluderen dat we, alweer, ongedeerd zijn gebleven.

TERRIËR

Christine heeft eindelijk een huisdier. Een jonge, zwarte kater uit het asiel: Mike.

‘Waarom koos je juist Mike?’ vroeg ik.

‘Hij leek me lief,’ zei Christine.

Op dat moment keken we samen naar het bed waar Mike volgens Christine onder verscholen zat.

‘En is hij ook lief?’ vroeg ik.

‘Ach,’ deed Christine, ‘het is een kat, hè?’

Mike had in één dag de luxaflex vernield, over de bank geplast, twee keer gebeten en zes keer gekrabd. Maar wat mij vooral intrigeerde, was Christines woordkeuze. Toen ze Mike voor het eerst zag – zijn wollig wit befje, zijn schattig gespitste oortjes – noemde ze hem ‘lief’. Nu zijn gedrag tegenviel, noemde ze hem niet ‘gemeen’, maar: ‘een kat, hè’.

Het is kenmerkend voor de manier waarop we over huisdieren denken, bedacht ik toen ik diezelfde middag mijn buurjongen zijn terriër zag uitlaten. Blafte die terriër naar een voorbijganger, dan zou niemand de hond een eikel noemen. Groef hij een gat in het plantsoen, dan vond niemand hem een vandaal, en besprong hij de teckel van de buurvrouw, dan achtte niemand de hond een verkrachter. Dieren hebben immers geen moraal. Tenminste,

daar gaan we van uit; dat dieren niet naar normen en waarden handelen, maar naar een genetisch bepaald instinct uitsluitend gericht op overleving en voortplanting. Dieren kennen dan ook weinig of geen inlevingsvermogen. De terriër van mijn buurjongen voelt geen empathie voor de voorbijganger die hij met zijn geblaf afschrikt. Het is dus geen klootzak: ‘Het is een terriër, hè?’

En zo noemen we onze huisdieren zelden slecht.

Maar wel lief.

Al lijkt dat laatste onlogisch. Want het predicaat ‘lief’ suggereert nu juist een bovengemiddeld ontwikkeld empathisch vermogen; wie lief is, is ‘hartelijk, voorkomend, aardig’, aldus de *Dikke Van Dale*. Maar als een wezen geen slechte intenties kan hebben, hoe kan het dan wél goede intenties hebben?

Misschien zeggen de eigenschappen die we een ander toekennen vooral iets over onze eigen mate van affectie. En bedoelen mensen die hun huisdier lief noemen niet: ‘Het dier is lief.’ Maar: ‘Ik vind het dier lief.’

Zo groeide ik zelf op met cavia Rosa. Ze knorde wanneer ik haar aaide, piepte zodra ik thuiskwam. Ja, ik hield oprecht van Rosa. Al piepte ze waarschijnlijk vooral omdat ze het openen van de deur associeerde met een volle voederbak. En knorde ze slechts om aan te geven dat die hand over haar rug moest blijven glijden. Daarbij: Rosa kwam tot mijn enkel. Voor haar moet ik een gigantisch, traag bewegend ding geweest zijn: niet een levend wezen zoals zij, maar een soort galerijflat waar eten uit kwam. Hier denk ik liever niet te lang over na. Dat heeft, denk ik, met de menselijke hang naar wederkerigheid te maken.

Is een relatie gebaseerd op affectie, dan verlangen we nu een-

maal dat de ander net zoveel om ons geeft als wij om die ander. Merken we bijvoorbeeld dat een vriend minder geïnteresseerd is, dan leidt dat tot ergernis: ‘Het moet wel van twee kanten komen!’

Hetzelfde geldt in liefdesrelaties. Voelt de één minder dan de ander, dan kan dat die ander kwetsen. Zo is liefde vóór een ander vaak het streven naar liefde ván een ander. En was genegenheid een pakketje, dan zouden de pakketjes van twee geliefden een weegschaal idealiter in balans houden: hoe schuiner de weegschaal, hoe slechter de relatie. Zo zijn we althans geneigd te denken. Maar in onze liefde voor dieren lijkt deze regel niet op te gaan. Dat een huisdier niet exact hetzelfde voor zijn baasje voelt als zijn baasje voor hem, is voor de meeste baasjes geen reden het dier op straat te zetten.

Misschien accepteren we deze disbalans in affectie omdat we de weegschaal niet zién: wat het dier voor ons voelt, kunnen we immers nooit zeker weten. In dat geval is onze liefde voor dieren gebaseerd op hoop; een vaag geloof. Je zou dus kunnen zeggen: dierenliefde is naïef. Maar misschien is dierenliefde ook een training. Een oefening waarmee we onszelf kunnen leren de weegschaal ook in andere relaties wat minder in de gaten te houden.

JUNK

Wachtend op de pont naar Amsterdam-Noord kan niemand ergens heen. Boven de halte hangt een digitale klok, die het aantal minuten tot vertrek aangeeft. Staat er een zes op die klok, weten reizigers dat ze nog maximaal zes minuten op de kade zullen staan. En mensen die iets van die reizigers willen, weten dat ook. Goededoelensjongens die wachtenden om een handtekening voor Greenpeace vragen, krantenmeisjes die hun een abonnement willen aansmeren, en: pontjunks.

Die naam – ‘pontjunks’ – heb ik niet zelf bedacht; ik hoorde hem van een kennis die in Noord werkt. Ik vond het niet fijn klinken, maar ik wist wel meteen waar de kennis het over had: twee vrouwen van een jaar of veertig, die regelmatig op het pontplatform rondlopen. Ruime spijkerbroeken, afwezige blik, ingevallen wangen. Gehavende armen.

Sta ik op de pont te wachten, zie ik ze vanuit mijn ooghoeken langs de andere reizigers zigzaggen. ‘Heeft u kleingeld?’ hoor ik ze vragen. Waarop de mensen kort nee schudden, en hun blik vlug op hun iPhone richten.

Zelf doe ik dat ook. Tikt een van de vrouwen me aan, dan schud ik nee en kijk ik weg: ik beantwoord routine met routine. En hoewel ik meestal ook echt geen kleingeld heb, voelt het naar

hen af te wijzen. Dus smoor ik mijn schuldgevoel met wat mijn vader vroeger zei wanneer ik vroeg waarom we die dunne meeneer voor de supermarkt geen gulden gaven: ‘Dat is een junk, en junks moet je geen geld geven want dan kopen ze drugs.’ Soms bood mijn vader de dunne man dan een broodje aan.

Met die gedachte onderdruk ik tegenwoordig mijn twijfel, probeer ik mezelf ervan te overtuigen dat ik het juiste heb gedaan. ‘Gaf ik wél geld, dan zou ik hun verslaving onderhouden’ laat zich dan makkelijk vertalen als: ‘Zie je wel, ik ben toch heus een goed mens.’ Eigenlijk is het leven één grote overtuigingsrede, waarbij we onze eigen advocaat, rechter en toehoorder tegelijk zijn.

Soms vergeet ik de pontjunks zodra de digitale klok nul slaat en de boot wegvaart. Maar soms ook niet. Als het regent, waait, of koud is, kijk ik achterom, naar de kade, waar de vrouwen met gekromde ruggen alweer nieuwe wachtenden aanklampen. En dan vraag ik me af of ik wel echt het goede gedaan heb.

Geen geld geven helpt de vrouwen niet van hun verslaving af. Hun drugs (heroïne, methadon, ketamine, speed?) kopen ze toch wel. Als ik ze vijf euro zou geven, dan bespaarde ik hun wat tijd op het gure pontplatform. Het lost hun probleem niet op, maar maakt de dag allicht wat draaglijker.

Dus: waarom geef ik niets? En de meeste anderen mensen ook niet?

Waarschijnlijk omdat we nog altijd niet zeker weten of geld geven ‘het goede’ is. In sommige kwesties bestaat ‘het goede’ simpelweg niet. Maar wie twijfelt zet niet in, zeker niet wanneer zijn geweten op het spel staat.

Dus kijken we de vrouwen nauwelijks aan, zoals we daklozen-

krantverkopers en goededoelenwerfers óók nauwelijks aankijken; bang dat ze ons niet laten gaan wanneer we erkennen dat ze bestaan. Door de vrouwen ‘pontjunks’ te noemen, distantiëren we ons van hen: ze horen niet bij ons, ze horen bij elkaar. En wanneer we bot ons hoofd afwenden, doen we alsof ze fundamenteel andere wezens zijn, voor wie fundamenteel andere omgangsnormen gelden.

Alleen: dat is natuurlijk niet zo.

Zou iemand deze vrouwen twintig jaar geleden hebben gevraagd hoe ze hun toekomst voor zich zagen, dan zouden ze waarschijnlijk niet geantwoord hebben dat ze hun dagen graag bedelend op een pontplatform zouden doorbrengen. Ergens ging het mis. Ze raakten verslaafd, omdat ze, via vrienden, liefde of familie, in kringen terechtwamen waar drugsgebruik heel normaal was. Of omdat ze kampten met een psychische aandoening die vroeg om zelfmedicatie, omdat ze dingen meemaakten die ze alleen tijdens een chemische roes konden vergeten. Of gewoon omdat ze op een noodlottige avond toevallig op een feestje belandden waar bepaalde middelen voorhanden bleken, en ze de pech hadden extreem verslavingsgevoelig te zijn. Toeval en pech: voor iederéén een fatale combinatie.

Misschien is dat wel waarom niemand de pontjunks echt wil aankijken. Zien we iemand die in dezelfde maatschappij opgroeide maar ons nu om geld vraagt en op de kade achterblijft terwijl wij de boot op gaan, dan kijken we naar een parallel bestaan. Je zou kunnen zeggen: naar iemand die het minder goed getroffen heeft. Je zou ook kunnen zeggen: naar onszelf, onder nét iets andere omstandigheden.

MAYATEMPEL

Ik kreeg een vakantiemail van een vriend. Hij schreef vanuit Mexico en vertelde over zijn bezoek aan de Mayatempels: ‘Ze hebben die tempels uitgelicht met discolampen. Er lopen verklede mannen met verengewaden rond met wie je voor geld op de foto kan. Dat trekt enorme toeristenbussen vol Russen en Amerikanen. Ondertussen het is nog een beetje zoeken naar het échte Mexico...’

Ik snapte waar mijn vriend het over had. Een discrepantie tussen verwachting en aanblik, zelf had ik het ook wel eens ervaren.

Zo sliep ik ooit in een klein Amerikaans dorp langs Route 66. Er was maar één café, Saloon Buffalo Bill. Het gebouw was van hout, de constructie oogde oud. Toen ik beter keek, ontdekte ik dat de planken van Saloon Buffalo Bill waren bewerkt zodat ze versleten leken, als bij een voorgebleekte spijkerbroek. Ik betrapte mezelf op een gevoel van teleurstelling.

Na de mail van mijn vriend vroeg ik me echter af: waar zijn wij toeristen eigenlijk naar op zoek wanneer we verlangen naar het échte Mexico, het échte Amerika, het échte deel van ons vakantieland?

Om te beginnen waarschijnlijk naar iets ouds.

Maar ieder land heeft een eigen historie. Stamhoofden gingen

en koningen kwamen, er waren oorlogen, ziekten, plagen, land werd ontgonnen en fabrieken werden gesticht, dorpen krompen en steden groeiden, burgers emigreerden, immigranten kwamen – processen die zich jarenlang herhaalden. Welk deel van deze geschiedenis willen we zien, welk deel is het meest ‘echt’?

Dit brengt ons op een paradox: dat wat we als ‘echt’ ervaren, is vaak dat wat we kennen van replica’s. Zo zoeken we als toerist naar een specifiek, gecanoniseerd deel van de geschiedenis: een beeld dat we al kennen, uit films, kinderboeken en pretparken. De cowboydorpjes uit westerns, Disneyland en *Brokeback Mountain*. De Mayatempels uit Kuifje, *Indiana Jones* en de covers van *National Geographic*. Maar we zijn niet naïef. We weten dat die beelden zijn bewerkt, bedacht of aangepast. Dus willen we ze in het echt zien. Wanneer we er dan eenmaal voor staan, vallen ze soms tegen. Ze lijken te veel op hun replica’s (Saloon Buffalo Bill), of juist te weinig (Mayatempels met discolampen). En om die Mayatempels scharrelen dan ook nog eens Russen en Amerikanen die de driehoekige bouwsels zo proberen te fotograferen dat het lijkt of ze als feestmutsjes op hun hoofd balanceren.

Dat dit alles ‘onecht’ aandoet, komt weer voort uit een andere opvatting over authenticiteit; de idee dat authentiek en grootkapitaal niet samengaan. De reiziger die vindt dat aan authenticiteit geen geld wordt verdiend, ervaart grootschalige toeristische attracties als façades. Zijn conclusie: wat authentiek is, wordt door zo min mogelijk ogen waargenomen. Let wel: door zo min mogelijk toeristenogen. Behalve dan door de zijne. In deze optiek is authentiek iets wat zelf ‘ontdekt’ is. Niet alleen oud, herkenbaar en zonder winst oogmerk, maar ook: exclusief, persoonlijk. Zo wordt de herder op een afgelegen landweg waar-

schijnlijk authentiekter gevonden dan de man die de discolampen om de Mayatempels aanzet.

Maar waarom eigenlijk?

Die discolampen vertellen toch óók iets over de omgeving? Een plek waar mensen wonen, werken, leven. Waar de toeristenindustrie belangrijk is. En men een specifiek onderdeel van de eigen historie op een specifieke manier uitlicht. Zo verraadt ook Saloon Buffalo Bill iets over Amerika. Iets over trots en identiteit? In ieder geval iets over de liefde voor replica's.

Door op dit soort plekken goed om ons heen te kijken, leren we iets over het heden. Blijven we tijdens het reizen echter hardnekkig op zoek naar 'het echte', dan ontkennen we de veranderingen die ons vakantieland doorgemaakt heeft. Een nieuwbouwwijk zegt net zoveel over een stad als het oude centrum. Misschien nog wel meer. Ondertussen is álles wat we zien even echt, want alles betekent iets, vertelt ons iets, leert ons iets. Ook al is dat iets over moderne industrie en vrijetijdsbesteding. Wie tijdens zijn vakantie op zoek is naar authenticiteit, kan gerust een ritje maken in een overvolle sightseeingdubbeldekker. Om zich vervolgens bij de nieuwste shoppingmall te laten afzetten.

ZWIENDEN

Mijn vrienden hebben vrienden die mijn vrienden niet zijn. Sommige van deze ‘vrienden van vrienden’ ken ik al jaren. Ik spreek ze tijdens verhuizingen en verjaardagen, zie ze op bruiloften en bachelorparty’s. Ik weet alleen nooit goed hoe ik deze mensen moet noemen. Het woord ‘kennis’ dekt de lading niet, ‘we hebben een gemeenschappelijke vriend’ is zo omslachtig. Eigenlijk lijken vrienden van vrienden nog het meest op zwagers: je kiest ze niet zelf, het is jouw band met een ander die jullie tot elkaar veroordeelt. Voor ik verder ga, wil ik voorstellen om de vrienden van vrienden voortaan ‘zwienden’ te noemen.

Zelf vind ik de zwiend een interessant fenomeen. Omgang en interactie met zwienden leiden immers tot allerlei sociale complicaties. Toch lijkt de zwiend binnen de moderne antropologie een vrij onontgonnen gebied. Daarom zou ik hier graag wat voorzetjes willen geven voor nader onderzoek. Om te beginnen: waarom kunnen sommige zwienden het niet met elkaar vinden?

Dit zou kunnen liggen aan de Gemankeerde Overlap; een theorie die mijn goede vriend Aren ooit bedacht. De Gemankeerde Overlap gaat uit van het idee dat twee mensen vrienden zijn omdat ze bepaalde raakvlakken hebben. Denk: een gedeeld

verleden, overeenkomende karaktereigenschappen of, gewoon, een gezamenlijke passie voor *Twin Peaks* of angorakatten. De kans is dus groot dat twee zwienden óók raakvlakken hebben. Maar dat hoeft niet. Wanneer Aren dit uitlegt, schuift hij zijn handen een stukje over elkaar, zijn pinken zijn de uiteindes waar beide zwienden zich bevinden: de achtergrond en interesses van de zwienden overlappen wel met die van hun gezamenlijke vriend, maar niet met die van elkáár. Zo kan het voorkomen dat twee zwienden zwijgend naast elkaar komen te zitten op mijn verjaardag, zich afvragend of hun bierflesje al leeg genoeg is om een nieuwe te gaan halen.

Nu vind ik het zelf nogal onprettig wanneer twee van mijn vrienden elkaar niet mogen. Omdat het ongezellig is. Maar dat is niet het enige.

Je bestaat vooral door de ogen van anderen en die anderen kijken ook naar wie er naast je staat. Vindt de ene zwiend de andere zwiend een klootzak, dan zou ik ook zomaar – ergens diep in de beschutte kern van mijn wezen – een klootzak kunnen zijn. Bovendien: wijzen twee zwienden elkaar af, dan wijzen ze beiden een deel van mij af.

Gelukkig gaat het meestal anders. Mijn zwienden hebben immers ook altijd één ding met elkaar gemeen: mij. En dat voorziet hen in ieder geval van een gesprekspalet. Van ‘Hoe ken jij Hanna?’ tot ‘Volgens mij staat ze wéér op het punt dezelfde fout te maken, moeten we niet ingrijpen?’

En er is nóg iets dat zwienden kan binden. Hier komen we op mijn tweede theorie: Het Samenspanstelsysteem. Een fenomeen dat vaak opspeelt wanneer twee zwienden en hun gezamenlijke vriend met z'n drieën in gesprek raken.

Een praktijkvoorbeeld: Zwiend 1: 'Vind jij Hanna's pet ook zo lelijk?' Zwiend 2: 'Ja-haaa! Maar ze luistert niet wanneer ik dat tegen haar zeg.' Zwiend 1: 'Nee, naar mij luistert ze ook niet.' Zwiend 2: 'Terwijl die pet zó lelijk is, compleet Trijntje Oosterhuis anno 1996.' Zwiend 1: 'Trek hem van haar hoofd, gooi hem weg!' Ik: 'Ehm jongens, ik sta er gewoon bij, hè?'

Klinkt gemeen, maar inmiddels raak ik compleet vertederd wanneer twee zwienden Het Samenspansysteem vertonen. Het betekent dat ze hun best voor elkaar doen. Omdat ze goede dingen over de ander gehoord hebben. Of omdat ze vermoeden dat de ander goede dingen over hen gehoord heeft en ze de verwachting graag willen waarmaken. Ja, Het Samenspansysteem is niets anders dan een poging tot toenadering. Tot elkaar, maar ook tot mij. Gaan twee zwienden zoet met elkaar om, geven ze indirect aan dat ze mij volledig accepteren, dus ook de vrienden met wie ik dingen deel die zij niet met hen delen.

Het Samenspansysteem kan ook uit de hand lopen. Dan treedt er een derde mechanisme in werking: Ongemerkte Overcompensatie. Sta ik met een zwiend te praten, dan ga ik daar soms zo in op dat ik onze gemeenschappelijke, oorspronkelijke vriend vergeet. Ik haal alleen nog maar drankjes voor de zwiend, deel mijn hele liefdes- en familiegeschiedenis, plaats diezelfde avond nog een filmpje op zijn Facebookpagina waarmee ik verwijs naar een niche-element uit ons geanimeerde gesprek ('Kijk, Dolf uit *Alfred Jodocus Kwak* was totaal Hitler!'). Maar Ongemerkte Overcompensatie is gevaarlijk. Omdat de gezamenlijke vriend zich buitengesloten kan voelen, maar ook omdat je je nooit, nóóit te veel aan zwienden moet hechten. Jij hebt je band met hen niet in de hand, beëindigt de gemeenschappelijke

vriend zijn vriendschap, dan zijn jullie zwiend-af. Ook in dat opzicht zijn het net zwagers. Na een scheiding ben je ze kwijt. Omdat je ze nooit écht hebt gehad.